Etlan lausunto valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (digitaalisia markkinoita koskeva säädös)

Heli Koski

18.3.2021

Eduskunnan talousvaliokunta

DMA-asetus on perusteltu

- Tämänhetkinen lainsäädäntö ei mahdollista riittävän tehokasta puuttumista portinvartijoina toimivien yritysten kilpailua rajoittavaan toimintaan ja niiden ydinalustapalveluita käyttävien yritysten ja kuluttajien ongelmiin.
- Epäsymmetrinen, kaksitasoinen sääntely, joka määrittää kriteerit portinvartija-alustayrityksille ja asettaa niille tiettyjä erityisvelvoitteita ja –kieltoja

- Tarkemmat havainnot, jotka olisi syytä huomioida Suomen kannanotossa:

1) Suurten, globaalien teknologiayritysten ennakoivaa sääntelyä tarvitaan
2) Portinvartijoiden velvoite jakaa dataansa parantaa kilpailuedellytyksiä digitaalisilla markkinoilla
3) Yrityskauppavalvontaan liittyvä sääntely on riittämätöntä.

Suurten, globaalien teknologiayritysten ennakoivaa sääntelyä tarvitaan

- Kilpailulainsäädäntöä täydentävä keino puuttua ennakoivasti huomattavaa markkinavoimaa omaavien, keskeisiä verkkoalustoja hallinnoivien teknologiayritysten kilpailua rajoittaviin toimiin.
- Portinvartijoiden velvoitteet ja rajoitteet kohdentuvat keskeisiin digitaalisilla markkinoilla havaittuihin ongelmakohtiin ja kilpailua rajoittaneisiin toimiin – mahdollisuus päivittää.
- Kannatettavaa, ettei velvoitteiden ja kieltojen sovellettavuutta rajata määräävässä markkina-asemassa oleviin yrityksiin. MMA:n väärinkäyttöä koskevat oikeudenkäynnit hidas ja raskas tapa puuttua teknologiajättien kilpailua rajoittaviin toimiin.
  - Digitaalisilla markkinoilla MMA:n todentaminen vaikeaa tai mahdotonta perinteisillä mittareilla (esim. yrityksen markkinaosuuden määrittely myyntitulojen perusteella, kun tuote on maksuton).
  - Relevanttien markkinoiden arvioimiseen kehitetyt menetelmät eivät toimi, kun markkinat ovat monisuuntaiset ja tuote käyttäjille maksuton.

Portinvartijoiden velvoite jakaa dataansa parantaa kilpailuedellytyksiä digitaalisilla markkinoilla

- Portinvartijoille velvoite luovuttaa verkkoalustojen yritys- ja loppukäyttäjien toiminnasta syntyvät aineistot yrityskäyttäjille tai niiden valtuuttamille kolmansille osapuolille maksutta ja viipeettä, korkealaatuisina ja reaaliaikaisina.
- Merkittävä ja kannatettava muutos nykytilaan, jossa isot alustayritykset voivat eksklusiivisesti hyödyntää niille kertyviä datavarantoja monin tavoin kilpailua rajoittavasti ja niille perusteetonta etua markkinoilla tuottavasti
- Tarjoaa digitaalisilla markkinoilla kilpaileville ja markkinoille tuleville uusille yrityksille uudenlaisia mahdollisuuksia innovointiin, liiketoimintaan, skaalautumiseen ja reiluun kilpailuun.

→ Enemmän valinnanvaraa ja laadukkaampia palveluja (mahdollisesti myös yksityisyydensuojan ja tietosuojan osalta) kuluttajille.

Yrityskauppavalvontaan liittyvä sääntely on riittämätöntä

- Ei pystytä puuttumaan globaalien teknologiajättien yrityskauppoihin, joilla portinvartijayritykset estävät pienten, eurooppalaisten kilpailijoiden nousua haastajikseen.

  → Haitalliset pitkän aikavälin vaikutukset kilpailun, innovaatioiden ja kuluttajien hyvinvoinnin näkökulmasta.

- Uusien, innovatiivisten eurooppalaisten yritysten markkinoille tulolla on merkittävä rooli EU:n digitaalisten markkinoiden kehitykselle. Dataan ja digitaalisuuteen perustuvilla startupeilla on potentiaalia skaalautua hyvinkin nopeasti ja haastaa vanhat markkinatoimijat.

- Asetuksen säädöspohja ei mahdollista muutoksia sulautuma-asetukseen ja yrityskauppavalvontaan puuttumista

  → Asetuksen säädöspohjan sopivuutta tulisi arvioida tarkemmin (myös asetuksen tulevien päivitystarpeiden näkökulmasta).